

PRZEGLĄD CERAMICZNY

założony przez Karola Rollego.

Treść Nr. 23:

Od Redakcyi. — Kilka wrażeń z wystawy częstochowskiej (Dokończenie). — Z przemysłu cementowego. — Nowa fabryka szkła w Galicyi. — Sposób wypalania cementu w obrotowcach. — Doroczny zjazd ceramików austrijackich. — Kronika. — Ogłoszenia.

JNŻ. ROMAN Z. CIESIELSKI W KRAKOWIE

PROJEKTUJE I WYKONUJE BUDOWĘ FABRYK
CEGIEŁ, DACHÓWEK, WAPNA, CEMENTU.

WŁASNE SYSTEMY - LICZNE ODZNACZENIA.

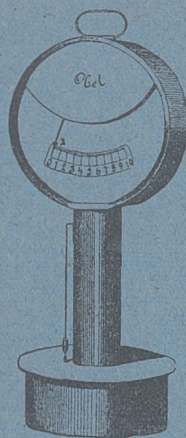
BADANIA MATERIAŁÓW SUROWYCH:

Gliny; Piasku;
Wapna; Marglu;
Gipsu; i t. p.

przeprowadza i wydaje opinie co do użytkowania ich, udziela porad technicznych w sprawie założenia i ulepszenia fabryk, usuwania błędów fabrykacyi, powiększenia rentowności i t. p.

inż. KAROL ROLLE 7

Podgórze św. Floryana 5.

Jan Lombardo

chemik technolog

Biurowe techniczne dla przemysłu chemicznego.

Kraków, Straszewskiego 28.

Specjalność: przemysł cementowy, betonowy, rekonstrukcja palenisk i kontrola techniczna fabryk.

Dostarcza:

Wszelkie specjalności dla cegieł i fabryk ceramicznych Ciągomiernie systemu Obla.

Wszelkie aparaty do kontroli ruchu technicznego, maszyny urządzenia fabryk.

Gips francuski i węgierski dla fabryk dachówek.

Angielski drut stalowy dla cegieł.

Papier szybrowy. 4

Szkliva wszelkiego rodzaju.

Wyłączne zastępstwo fabryki szkliv i zakładów kaolinowych w Nepomyślu

J. ELIAŚ, w Pradze.

Jakób Raubitschek

Praga-Bubna

Fabryka maszyn, odlewnia
stali i żelaza.

16

Zastępca Maks. Neumann

Kraków,

ul. Szpitalna 36.

Maszyny ceglarskie

wszelkiego rodzaju i najlepszej
konstrukcji.

Maszyny strycharskie

dla ruchu maszynowego i konnego.

Wyrabiacze

i maszyny rozdrabniające
do wszystkich celów

Prospekty i katalogi darmo.

Próby i kosztorysy na żądanie.

Ugniatacz Konoidowy (Stożkowy)

pat. Horna

najlepsza i najpraktyczniejsza maszyna
do przerabiania gliny.

SOKOLNICKI

i WIŚNIEWSKI

Fabryka elektrotechniczna i zakład
instalacyjny

LWÓW, ul. Na Błonie L. 38.

BIURO GŁÓWNE

Lwów, ul. Słowackiego 18.

Filia w Krakowie ul. Bracka 8.

Wszelkiego rodzaju urządzenia
elektryczne.

Inż. chem. Wincenty Bogucki w Chrzanowie.

PIERWSZA GALICYJSKA

SPECYALNA FABRYKA MASZYN

dla przemysłu cementowego i betonowego

buduje maszyny do wyrobu:

dachówek, cegieł i posadzek cementowych oraz formy do wyrobów
betonowych i dostarcza je po cenach najniższych.

Kompletne urządzenie do wyrobu dachówek już od 500 kor.

Kosztorysy i wyjaśnienia odwrotnie i bezpłatnie.

Interesanci w fabryce zawsze mile widziani.

18

PRZEGLĄD CERAMICZNY

WYCHODZI 10. i 25. KAŻDEGO MIESIĄCA.

Redaktor: Inżynier Karol Rolle.

Przedpłata roczna
10 kor., 5 rsr., 10 mk., 12 fr
Prenum. aty mniejszej
jak roczna nie przy-
~~~~~ muje się. ~~~~~
ZESZYT POJEDYNCZY
50 HAL.

ADRES ADMINISTRACYI I REDAKCYI:
PODGÓRZE, św. FLORYANA 5.

Cena ogłoszeń wynosi:

Za cm² 6 hal. Cała stro-
na 20 k., $\frac{1}{2}$ str. 12 k.
 $\frac{1}{4}$ str. 7 k., $\frac{1}{8}$ str. 4 k.
przy 6-krotnym powtó-
rzeniu 10%, 12-krotnem
16%, 18-krotn. 20%, 24-
krotnem 25% opustu.-

F. LORD

Biuro techniczne

Kraków, ulica Floryańska 1. 55.

SKŁAD

maszyn i wszelkich przyborów dla
wszystkich zakładów przemysłowych
i gospodarczych, jako to: cegielni
tartaków, młynów, gorzelni i browarów.

**Kompletne urządzenia
Cegielni i tartaków.**

WAŁKI FILCOWE krajowego
wyrobu.

Stale na składzie w wielkich ilościach
i wszelkich wymiarach **rury, łączniki,
i armatury.**

Motory parowe i benzynowe. — Smary,
oliwy oryginalne rosyjskie, pasy do ma-
szyn, płyty i sznury gumowe, węże gu-
mowe i parciane, gaza jedwabna o ygi, al-
na szwajcarska, kamienie i walce młyn-
skie, piły i cyrkułki angielskie, toczki
szmirglowe, **papier szybrowy, orut do
ceglarek** i wiele innych artykułów.

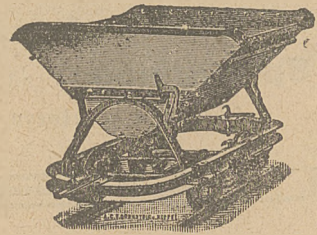
Instalacja światła elektrycznego i przeniesienia siły.
Skład wszelkich artykułów elektrotechni-
cznych. 35

Elektromotory, wentylatory, świeczniki i lampy stołowe.

LAMPY ŁUKOWE.

Lampki żarowe; Lampki Nernsta, Tantala
i Wolframa.

Ceny fabryczne. — Kosztorysy bezpłatnie.

Orenstein i Koppel

we Lwowie, Róg ulicy Asnyka 2, Pańska 5.

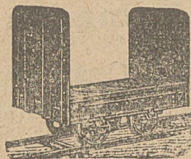
Fabryki

Kolei wązkotorowych i lokomotyw

Praga — Wiedeń — Budapeszt
urządzą i dostarczają:

kolejki przenośne i stałe.

Wagoniki do transportu gliny, cegieł i dachówek
mokrych i suchych.

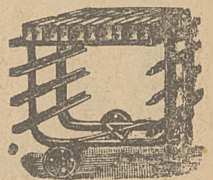
Wynajmują:

**Kompletne kolejki na pewien
okres czasu.**

Katalogi, kosztorysy etc.
bezpłatnie.

Używane materiały zawsze
na składzie. 1

Splata amortyzacyjna.

K. R. Ježek

31

Fabryka maszyn i odlewnia żelaza
W BLANSKU, — (MORAWY).

Wszelkie maszyny i urządzenia dla cegielń.

Wszelkiego rodzaju maszyny rozdrabniające

Wszelkie maszyny i urządzenia dla fabryk cementu
i dla przemysłu cementowego.

Motory: benzynowe, gazowe, naftowe, i t. p.

Specjalność: Automatyczne ślimaki (szneki) patentu Stavéniczka.

Cenniki i kosztorysy darmo.

Najlepsze referencye.

S. Haas i T. Silberberg

Fabryka wyrobów betonowych i skład
materiałów budowlanych

Kraków, ul. św. Tomasza 14, róg ul. św. Jana (Grand Hotel).

Utrzymuje na składzie: Cement opolski i krajowy, wapno hydrauliczne kufsteińskie, gips murarski i rzeźbiarski, łupek śląski, angielski i belgijski, ogniotrwałą papę dachową i izolacyjną, smołę pogazową i asfaltową, karbolineum, asfalt i gudron „Trinidad“. Rury kamionkowe wewnątrz i zewnątrz szklone, posadzki kamionkowe czeskie, dachówki różnych systemów.

Wyłączne zastępstwo szklonych cegieł fasadowych
(glaßierte Verblendziegel)

37

Wykonują roboty asfaltowe i betonowe, kanalizacje domów z rur kamionk. i betonów.

Nie szadła do Betonu

Nowoczesne Konstrukcje!
Kompl. instalacje maszynowe dla przemysłu budowlanego
NAJLEPSZE POLECENIA!

Windy Budowlane

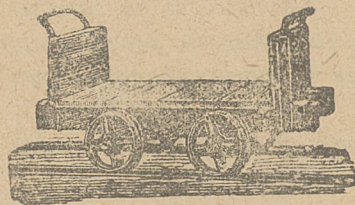
NAJWIĘKSZA SPRAWNOŚCI
NAJŚCIŚLEJSZE ZMIESTANIE!
NAJMNIEJSZY WYSIŁEK!

OGÓLNE TOWARZYSTWO BUDOWY MASZYN DLA ZAPOTRZEBOWAŃ BUDOWLANIACH
L W O W W I E D E N P R A G A

VIII HERALDEGÜRTEL 120

GENERALNA REPREZENTACJA DLA GALICJI I BUKOWINY
E. GIEŁDZIŃSKI LWÓW JAGIELLOŃSKA 3.

KUPNO
17

NAJEM

Kolejki = = wąskotorowe

dla eksploatacyi torfu, dla cegielń, fabryk,
kopalń, gospodarstw rolnych i t. p.

urządza i dostarcza :

E. GIEŁDZIŃSKI

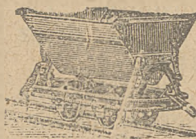
Telefon No. 1200. **LWÓW.** Telefon No. 1200.

Biuro: ul. Jagiellońska I. 3. Składy: ul. Grodecka I. 99.

Kupno i najem.

Szyny, tory przenośne i stałe, wózki rozmaitej konstrukcyi, tarcze obrotowe, rozjazdy, taczki żelazne etc. etc.

wynajmuje koleje kompletnie urządzone. Nowy i używany materyał, oraz części zapasowe zaw-sze na składzie.

Katalogi, kosztorysy i rysunki gratis i franko. Specjalny oddział dla projektowania i budowy kolei wązko i normalno-torowych.

Od Redakcyi!

Pomimo wielokrotnych upomnień, narażających naszą administrację na znaczne koszty, salega kilkudziesięciu prenumeratorów naszego pisma z opłatą abonamentową za rok bieżący.

Upraszamy na tej drodze o wyrównanie tej zaległości jaknajrychlej.

Również prosimy dotychczasowych odbiorców o wczesne uregulowanie przedpłaty za r. 1910.

Kilka wrażeń z wystawy częstochowskiej.

(Dokończenie).

Z czterech, reprezentowanych na wystawie fabryk dachówki, trzecie miejsce co do wieku zajmuje fabryka Jelonki należąca do pp. braci Schneidrów pod firmą Bogumiła Schneidra w Jelonkach pod Warszawą się znajdująca.

Jako osobny obiekt na wystawie nie wystąpiła, pokryte nią są domy zagrody włościańskiej wzorowej. Założona w r. 1903, uległa w r. 1906 klęsce pożaru. Odbudowana zaraz, produkuje rocznie blisko za 200.000 rb. dachówki i cegły, obliczonej głównie na potrzeby Warszawy. Dachówkę wyrabia o dwóch typach: tłoczoną i ciągnioną. Fabryczne te zakłady oparte są na silnych podstawach materialnych, bo na półmilionowym kapitale. Znaczny obszar gruntów gliniastych, bo aż 21 włók (po 30 morgów) wynoszący daje nieprzebraną ilość surowca. Gлина zawierająca drobne ziarna musi być szlamowana, co daje jednak wyrób o znakomitej jednolitości czerpu. Ludzi zatrudnionych we fabryce do 200 i maszyna o sile 100 koni.

Rysunek 22 przedstawia widok tej fabryki

Na zakończenie dodać muszę, że kierownictwo i techniczne i administracyjne spoczywa w rękach trzech braci pp. Schneidrów. Fabryka jako cegielnia założoną została przez ojca obecnych właścicieli w r. 1865.

Wreszcie ostatnia, najmłodsza, bo założona w roku 1907 jest fabryka o pięknej nazwie, „Miłosna“.

W osadzie Miłosnej, gminy Wawer pod Warszawą założona jako cegielnia w r. 1899 przez dzisiejszych właścicieli inż. Edmunda

Langnera i Franc. Poradowskiego, wyrabia cegłę zwykłą, kanalizacyjną, modelową, stropową, dziurawą, dachówkę ciągnioną i prasowaną, zwyczajną i szkloną, specjalny typ gąsiorkowej. Jak widać, fabryka bardzo ruchliwa, dzięki zabiegom dyrektora zarządzającego, p. Edmunda Langnera. Fabryka założona kapitałem 200 000 rb. zatrudnia około 100 robotników i lokomobilę parową Wolfowską o sile 100 koni. Roczny wyrób około 150.000 rb.

Powyższe zestawienie nie wyczerpuje szeregu wszystkich fabryk dachówek w Królestwie, których najnowszy wykaz podaje 20, w tem przeważnie małe. I ta liczba fabryk jest na stosunki tego kraju nazbyt mała. Już z tej liczby widać, że Królestwo stoi znacznie w tyle, po za Galicyą, która na mniejszą liczbę mieszkańców ma trzykrotną liczbę fabryk dachówek.

Ze znacznej liczby cegielni, niektórych urządzonych już postępowo, na wystawie stała się tylko jedna. Wogóle cegielnie zwykle w obec wszelkich wystaw trzymają się trochę na uboczu, ale tu abstynencya za daleko posuniętą została.

Na wystawie, opodal wejścia do parku górnego znajdował się pawilonik z cegły wyrobu parowych zakładów cegielnianych Braci Billewiczów i Spółki w Dąbrowie Górniczej w guberni piotrkowskiej. Cegielnia założona w r. 1898, jako własność towarzystwa udziałowego na którego czele stoją p. p. Paweł Kończa i Józef Kozłowski a dyrektorem zarządzającym jest Józef Kozłowski, z kapitałem zakładowym 180.000 rb., wyrabia rocznie za 80.000 rb. cegły maszynowej zwykłej, okładzinowej, kominowej promieniówki, modelowej a wreszcie szklonej. Fabryka ta zatrudnia około 150 robotników, a ma silnik parowy w sile 100 koni.

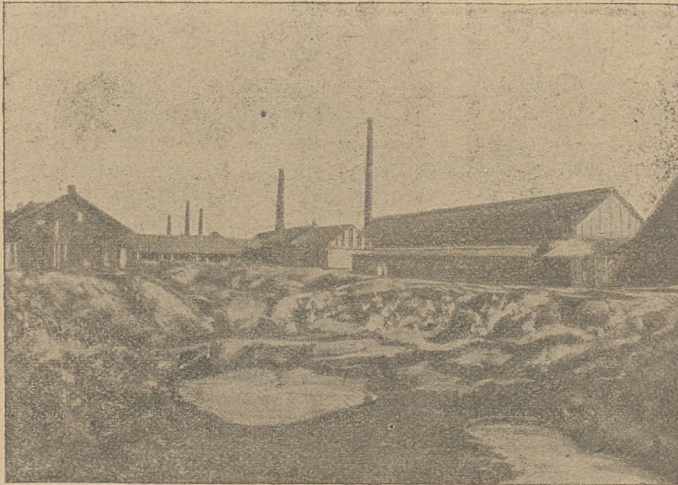
Z wyrobów ceramicznych szlachetniejszych przedstawił we własnym pawilonie p. Borlicki z Dziąłoszyca bardzo dobrze wykonane, prawdziwie artystyczne stacje i figury święte tak w terakocie jak i polichromowane. Fabryka kaflí Mstów p. Ludomira Nieprzeckiego w osadzie Mstów pod Częstochową wystawiła kafle i piece rozmaitego rodzaju. Wreszcie fabryka fajansu A. Freudenreicha w Kole gub. Kaliskiej przedstawiła wyroby fajansowe użytkowe, jak: przybory umywalniane, serwi-y, nakrycia stołowe ozdobne, nadto i wyroby ozdobne i galanterię ceramiczną. Fabryka ta jest jedną ze starszych w kraju

gdyż założoną jest w r. 1842, jest obecnie własnością pp. Stefana i Czesława Freudenreichów. Robotników zatrudnia przeszło 100. i motor o sile 35 koni, produkując rocznie w przybliżeniu za 15.000 rb. Wyroby na wystawie przedstawione pod względem artystycznym dużo pozostawiają do życzenia.

* * *

Bardzo poważnie przedstawia się na wystawie dział wyrobów ogniotrwałych. Na wymienienie zasługuje w pierwszym rzędzie fabryka inżyniera Władysława Klepackiego w Ostrowcu gub. radomskiej, założona w r. 1893, z kapitałem zakładowym 250.000 rb., a zatrudnia do 150 robotników i silnik gazossany o mocy 100 koni, wyrabiając rocznie za kwotę do 100.000 rb. rozmaitych wyrobów ogniotrwałych, z czego do 20% wywozi po za granice Królestwa.

Rys. 22.

Drugą fabryką jest „parowa fabryka cegły ogniotrwałej i zwyczajnej oraz kopalnia glinek „Jadwigów“ założona w r. 1894 w Bolesławowie koło Ostrowca w gub. radomskiej, własność Tomasa Głowackiego. Wyrabia cegły ręczne i maszynowe, nadto rozmaite cegły i kamienie ogniotrwałe.

Glinki ogniotrwałe przedstawił Franciszek Lisicki i Sp. Pochodzą one z Rozwar pod Opoczmem i z pod Skarżyska w gub. radomskiej. Kopalnie te eksploatują glinek ceramicznych i farbiarskich za kwotę około 120.000 rb.

Wreszcie, dla wyczerpania tego działu wspomnieć muszę o klinkierach do brukowania gościńców i ulic, wystawionych wraz z rysunkami i fotografiami przez Klinkiernię lubelską.

* * *

Czesi jakościowo przedstawili na wystawie przemysł swój ceramiczny bardzo okazale. Niektóre wyroby artystyczne są wprost przepiękne. Jest to, co tu widzimy, małą częścią przemysłu tego kraju, a nie zapominajmy, że Niemcy z Czech są na wystawie nieobecni

Nie będę się wdawał tu w opis wyrobów, na obraz produkcji Królestwa nie mających żadnego wpływu, wyliczę tylko, że zaprodukowało się tu bardzo okazale robotami artystycznymi „towarzystwo dla wyrobów ceramicznych w Bechynie“, zorganizowane tam w r. 1903 przy współudziale szkoły ceramicznej. Widzimy artystyczne wyroby firmy „Granit“ Rydla i Thona Swijany w Podoli, dalej Jendricha Kneifla z Proseku p. Vysocany, założonej w r. 1895. W r. 1905 przeszedł ten zakład na dzisiejszego właściciela, i wyrabia cegły, dachówki oraz różne artystyczne przedmioty

budowlane. Wystawił również: K. Fisér wyroby ceramiczne i kaolin.

* * *

Wapno, cement i wyroby cementowe mamy reprezentowane przez kilka zakładów. Przemysł wapienny, rozwinięty w Królestwie, ma jedno ze swych centr w Częstochowie. Z tego okręgu mamy tu zakład Wł. Kanigowskiego w Rędzinach koło Rudnik pod Częstochową. Zatrudniają 50—70 ludzi i wyrabiają rocznie za 100.000 rb. różnych produktów. Zakłady te założone zostały w r. 1863.

Drugi okręg, kielecki, ma dwóch reprezentantów. Kadzielnia pod Kielcami, zakłady znane już od roku 1880, własność synów Juliusza Erlicha, wyrabia wszelkie gatunki wapna. Inna fabryka inżyniera J. Hempla w Chęcinach, założona w r. 1895, jest jedną z wię-

cej postępowo założonych i prowadzonych fabryk wapna.

Zdziewięciu fabryk cementu mamy na wystawie dwie: „Wrzosowę“ i „Łazy“. Pierwsza z nich znajduje się pod Częstochową, założona w r. 1889, własność Aleksandra Ewesta jest pod zarządem znanego technika, Józefa Rutkowskiego, inżyniera. Wyrabia rocznie 1 1/2 mil pudów cementu.

Druga fabryka znajduje się w Łazach powiatu Będzińskiego, założona w r. 1897, własność towarzystwa akcyjnego z kapitałem 562,500 rb. Zatrudnia 150 – 180 robotników a wyrabia rocznie cementu za 1/4 mil. rubli.

Wyroby cementowe na wystawie reprezentuje kilka firm, n. p. W. T. Orth, warszawska fabryka posadzek francuskich cementowych inkrustowanych, fabryka materiałów budowlanych i izolacyjnych „Parowiec“ Zygmunta Białeckiego w Grodzisku, L. Przyłubski w Kątach pod Warszawą, J. Żabokrzecki i S-ka w Warszawie, łódzka fabryka belek-betonowych systemu Siegwarta, Allert i Buhle w Częstochowie.

Wreszcie muszę tu wspomnieć, że hutnictwo szklane reprezentują dwie huty, a przemysł szklany miejscowy dopełnia kilka firm zagranicznych.

R.

Z przemysłu cementowego.

Węgierskie fabryki cementu rozwiązały umowę z austriackim kartelem cementowym, której podstawą było zobowiązanie wzajemne, iż cement węgierski niema być dostarczany do krajów austriackich i naodwrot, nie wolno fabrykom przedlitawskim wysyłać tego materiału do Węgier. Powodem tego kroku są nagromadzone we fabrykach węgierskich olbrzymie zapasy cementu, dla których ani w kraju, ani też za granicami Austro-Węgier, gdzie kontrahenci wolną mieli rękę, nie można znaleźć zbytu.

Obecnie więc rozpocznie się ponowna, ostra walka konkurencyjna między skartelowanymi fabrykami austriackimi z jednej strony, a z drugiej między niezwiązanymi ze sobą fabrykami węgierskimi, która krajowi naszemu tylko nieznaczne przysporzy korzyści. Brak bowiem dróg wodnych do Galicji, łączących natomiast Węgry z krajami zachodnimi, uniemożliwiła u nas, z powodu wysokich kosztów transportu kolejowego, konkurencję z wyrobami austriackimi, których ceny zatem tylko na Zachodzie będą musiały znacznej uleść niżce.

Równocześnie atoli wypowiedziana walka i z dwóch innych stron, zniewala kartel austriacki do zredukowania cen cementu także i w Galicji. W tym samym bowiem czasie związkowe fabryki cementu górno-śląskie, które z kartelem austriackim analogiczna wiązała umowa, zwolniły się z przyjętych obowiązków, a cały szereg fabryk cementu, powstałych w ostatnich trzech latach na Śląsku górnym i niemal w każdym z krajów austriackich, wzbrania się przystąpienia do kartelu, podejmując z nim z całą uwagą walkę konkurencyjną.

Z zatargów tych skorzystają niewątpliwie konsumenci, podkopią one jednak obecny dobrobyt olbrzymiego przemysłu cementowego w państwie austriackim, co się odbije także i na naszych dwu fabrykach krajowych, a wedle wszelkiego prawdopodobieństwa przyczyni się też do tego, iż z ukończeniem istnienia pierwszego, 10 letniego okresu kartelu, który przypada na rok 1910, nastąpi zupełne jego rozwiązanie.

Jednym z głównych, a dalszych powodów przewidywanego rozwiązania kartelu, są zbyt daleko posunięte żądania poszczególnych, biorących w nim udział fabrykantów, którzy w czasie istnienia kartelu, fabryki swe wciąż rozszerzali i powiększali, a mając wobec tego możność znacznie zwiększonej produkcji, domagają się obecnie także zwiększenia kontyngentów, czemu uczynić zadość jest przy osiągniętej już oddawna, znacznej hyperprodukcji, zupełnie niemożliwe.

Jak więc w tych warunkach spadną nisko ceny cementu, jak ucierpią na tem fabrykanci i robotnicy. łatwo sobie wyobrazić, lecz trudno zarazem przyjąć, aby w przemyśle, który niebawem osiągnął rozmiary, do stanu takiego dojść mogło.

H. E.

Słowo Pol.

Nowa fabryka szkła w Galicji.

W Szczakowej istniała do niedawna fabryka sody amoniakalnej, własność towarzystwa akcyjnego. Towarzystwo to zakupiło w roku zeszłym nowo-założoną fabrykę sody w Borku Fałęckim koło Podgórzka, a zwiijając starą fabrykę, na nowem miejscu przystąpiło zaraz do budowy nowej, wielkiej i postępowej urządzonej fabryki sody. Fabryka ta, której budowa rozpoczęta została na wiosnę tego roku, w obecnej chwili jest już na ukończeniu.

Zabudowania starej fabryki w Szczakowej przez dłuższy czas stały pustką. W ostatnich czasach dowiadujemy się, że fabryka szkła pod firmą „Kupfer i Glaser“ mająca wielką hutę szklaną w Tarnowie, zakupiła budynki dotychczasowej fabryki sody w Szczakowej i tam zamysła urządzić fabrykę szkła taflowego i zwierciadlanego.

Wiadomość ta jest o tyle pocieszającą, że chodziły po kraju głucho pogłoski o zwinięciu zupełnem fabryki szkła w Tarnowie.

K. p.

Sposób wypalania cementu w obrotowcach.

W numerze 22-gim podaliśmy opis pieców obrotowych do wypalania cementu, pomysłu inżyniera Kazimierza Radłowskiego. Obecnie podajemy pomysł tegoż technika cementowego, wypalania cementu, opatentowany w Austrii od 1-go maja b. r. (zgłoszony 1 maja 1907).

Dotychczas przy opalaniu pieców obrotowych, węgiel suszy się, następnie miele, wreszcie dmuchawką wdmuchuje do wnętrza pieca. Ta czynność suszenia i mielenia jest połączoną z ciągiem niebezpieczeństwem eksplozyjnym, a nadto wdmuchiwanie pyłu węglowego sprowadza cały szereg niedogodności. Tani węgiel, użyty do pieca obrotowego, posiada dużo popiołu, ten zaś przy wysokiej temperaturze 1600—1800° daje płynną szlakę. Dmuchałka wdmuchuje miał węglowy na nieznaczną przestrzeń rury, z czego, przez obrót tejże, tworzy się pierścień, na którym nagromadza się tak znaczna ilość szlaki, iż na 24 godzin wynosi nawet do 2,000 kg. Na tem miejscu zbiera się nadto zżużłowana masa cementowa, a nieco niżej wykładka szamotowa zostaje nadżarta, co znowu sprowadza przerwy ruchu.

Te wszystkie niedogodności usuwa pomysł inż. Radłowskiego. Znaczoną część, a nawet wszystek węgiel proponuje on zmieszać z surowcem, i dopiero tak wprowadzić do pieca obrotowego, przez co paliwo rozdzieli się w całym piecu równomiernie. W tym celu sporządza się z mieszaniny surowca i paliwa duże bryły, podobnie jak przy piecach szybowych. Można zmieszać węgiel gruby ze surowcem, zemleć tę mieszaninę, i dopiero z tej mieszaniny sporządzić bryły. Przez to i węgiel, a temsamem i szlakę rozdziela się równomiernie w całym piecu, nie tworzą się więc nadżarcia wykładki, a co za tem idzie, nie zachodzą utrudnienia i przerwy ruchu. A również i bryły zostają dokładnie, aż do samego wnętrza,

trza, wypalone, nie stapiają się na powierzchni, zklinkrowują się łatwo, są porowate, kruche i co za tem idzie, łatwo się miewa.

Takiego wyniku nie osiąga się przy dzisiejszym sposobie wypalania przez wdmuchiwanie miału węglowego. Klinkiery wychodzą tu mocno zeszlone na powierzchni, twarde, a wewnątrz mimo to niedopalone, tak, że wydajność pieców obrotowych wynosiła zaledwie połowę wydajności pieców szybowych.

Doroczny Zjazd ceramików austriackich.

Ceramicy austriaccy, wzorem niemieckich, posiadają od lat kilku własną organizację, obejmującą osoby pracujące w przemyśle ceramicznym, czy to w charakterze właścicieli, czy też oficjalistów. Celem tej organizacji jest obrona wspólnych interesów, podniesienie powagi i znaczenia całego zawodu, wywołanie solidarności w czynach i dążeniach. Związek ten, zowiący się „Oesterreichischer Tonindustrie-Verein“, zbiera się co roku w grudniu we Wiedniu na walne zgromadzenie. W tym roku zjazd ten trwał trzy dni, 5, 6 i 7 grudnia. Pierwszy dzień poświęcony był pracom administracyjnym, nadto dyr. W. Burchardt wygłosił odczyt o rozwoju maszyn do latania. W drugim dniu były następujące odczyty: F. Raulsa: najmniejszy i największy piec kregowy na świecie i nowoczesny piec gazowy; G. Hielscher: przegląd techniki ceglarskiej; Hinterschweiger: maszyna do mielenia i mieszania „Progresiv“; Hüskena: urządzenia transportowe; Lob: o ciągomierzu Obela i aparatach kontrolnych.

W trzecim dniu odbyły się odczyty: Raubitschka: o pewnych nowościach maszynowych; Wernickego: kwarcyty w przemyśle ogniotrwałym; Radio Radiis: automobil w cegielni; Hinterschweiger: nowa ślimacznicza i Löwenthal: o asekuracji ze stanowiska ceramiki budowlanej.

W programie była wycieczka.

Przy sposobności omawiania organizacji zagranicznych niejednokrotnie poruszaliśmy sprawę braku organizacji u nas. Próby zrobione jeszcze w r. 1901 zawiązania polskiego związku ceramicznego na razie, z powodu obojętności ogółu, nie przyniosły żadnego dobrego rezultatu. Nie trzeba się jednak tem zrażać. W ciągu lat dziesięciu przemysł ceramiczny rozwinął się pokaźnie, pracuje w nim dużo

osób, niejednokrotnie nawet z wyższym wykształceniem akademickim, przybyło kilku specjalistów techników. Dla tego też należy ponowić próby wskrzeszenia towarzystwa, posiadającego już swoje statuta i zorganizować polski związek ceramiczny.

Będzie to programem pracy naszej w roku 1910.

Red.

KRONIKA.

Syndykaty cementowe w Niemczech. Obecnie istnieje 5 syndykatów: południowo-niemiecki, reńsko westfalski, hanowerski, dolnośląski, szczeciński. Po za kartelem stoją dwa okręgi: berliński i śląski. Dotychczas między syndykatami istniały terytoryalne porozumienia co do sprzedaży.. Przez rozpadnięcie się karteli: berlińskiego i śląskiego, te porozumienia nie mają wartości. Obecnie upływa okres porozumienia między kartelem hanowerskim a szczecińskim, a dotychczasowe rokowania między nimi prowadzone rozbiły się. Wątpliwem jest również, czy się odnowi syndykat środko-

wo-niemiecki. W ostatnich czasach czynione kroki nie doprowadziły do trwałego ustalenia się wzajemnego porozumienia.

Jak wiadomo, brak syndykatu na Śląsku wpływa ujemnie na przemysł cementowy w Galicyi.

Polscy robotnicy w kopalni kaolinu W Szwecyi w miejscowości Ifo koło Bromölla w kopalni kaolinu własności do niedawna braci Verstendigów, zatrudnionych jest przez lato około 170 robotników z Galicyi. Warunki pracy tych ludzi mają być fatalne i doprowadzały kilkakrotnie do strejków. W ostatnich dniach listopada kopalnia ta wraz z fabryką szamotową za kwotę blisko 3 mil. kor. została zakupioną przez fabrykę cementu w Malmö. Dyrektorem technicznym jest p. A. Appé.

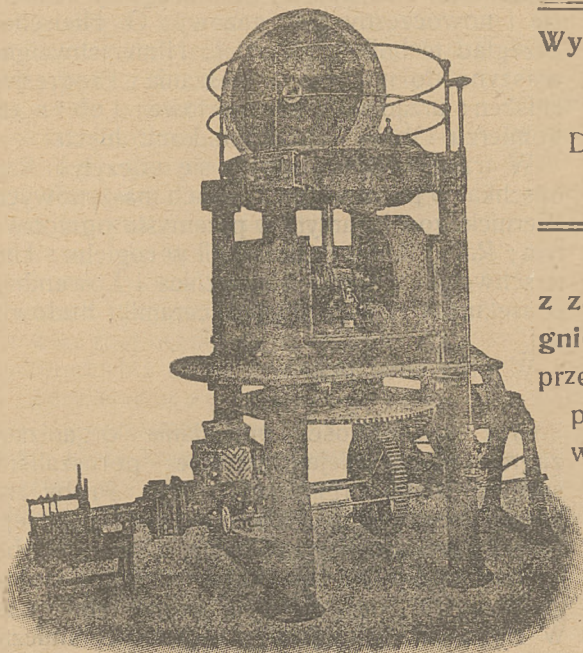
Wygasa firma. W Przemysłu zwinęta została cegielnia pod firmą: Daniek i Rutkowski.

Zmiana adresu. Od 1 stycznia 1910 r. znajdują się biura firmy E. Giedziński, fabryki kolei wózkotorowych i wagonów we Lwowie, pl. Maryacki 17 (gmach WP. Dr. Stroynowskiego).

Karol Drössler

Fabryka maszyn, odlewnia żelaza i metali w Nowym-Łczynie (Morawy).

Wyłączne zastępstwo na Galicyę i Bukowinę

Stanisław Małyszczyccki

Dypl. inżynier i zaprz. znawca c. k. sądu kraj.

Lwów, św. Zofii 22 B.

Całkowite urządzenia maszynowe cegielni z zastosowaniem najnowszego systemu kołogniotów patentu Bühlera do bezpośredniego przerobu wszelkiej surowej gliny wprost z kopalni, przez co unika się kosztów: przemieszczania, warstwowania, szlamowania lub błotnienia gliny surowej, oraz ewentualnego wydzielania z niej grubszych domieszek obcych, jak kamieni, korzeni i t. p.

Bliższe objaśnienia i kosztorysy na życzenie dostarcza się bezpłatnie.

Majster ceglarski ⁷³

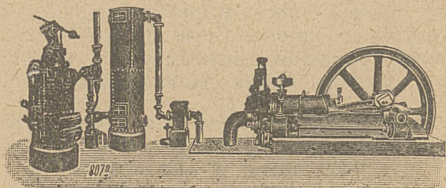
zdolny i energiczny, teoretycznie i praktycznie obeznany z fabrykacją maszynową cegieł i dachówek, mogący się wykazać dobrmi i długoletnimi świadectwami znajdzie stałą posadę od 1. stycznia 1910 r.

Cegielnia parowa i fabryka dachówek
Broch i Lewenheim w Tarnowie.

Maszynista zdolny ⁷⁴

i dobry ślusarz mogący się wykazać dobrmi świadectwami i dłuższą praktyką w parowych fabrykach cegieł i dachówek znajdzie posadę od 1 stycznia 1910 r.

Cegielnia parowa i fabryka dachówek
Broch i Lewenheim w Tarnowie.

Langen i Wolf

— Fabryka motorów. —

Wiedeń X, Luxenburgerstrasse 53.

dostarczają znane w świecie

oryginalne motory „OTTO“

dla gazu, benzyny, benzolu, spirytusu i wszelkich rodzajów paliwa. Lokomobile benzynowe. Motory ssąco-gazowe. Lokomotywy benzynowe.

Biurow sprzedaży dla Galicji i Bukowiny:
Karol Krejcar, Lwów, ul. Jabłonowskich 2 i Zielona 6.

14

Marchegg'ska Fabryka maszyn i odlewnia żelaza w Marchegg.

Specjalna fabryka do budowy **maszyn rozdrabniających**
dla wszystkich celów.

Kompletne urządzenia cegielń.

Budowa: **Zakładów dla łamania i sortowania szutru, odsiewania piasku, fabryk gipsu, nawozów sztucznych**
i t. p.

Patentowane młyny „ORION“ z ulepszonymi separatorami.

Urządzenia transportowe najnowszej i najlepszej konstrukcji.
Własna odlewnia dla odlewów szczególniejszej twardości.

Plany i kosztorysy na żądanie.

63

61

RAMKI

do suszenia dachówek, cegieł, rur drenarskich i t. p. wyrobów ceramicznych, wyrabiam według nadesłanych wzorów lub rysunków, z materiału przedniego i dostarczam w każdej ilości, po możliwie umiarkowanych cenach. Jako długoletni kierownik odnośnych fabryk, wykonuję ramki według wszelkich zasad fachowych i upraszam o łaskawe i jaknajspieszniejsze zamówienia, abym mógł przez zimę na czas żadaną ilość wyrobić i dostarczyć.

ŁUKASZ KOSZKA w Krośnie ul. Wisłocza L. 441.

FACHOWIEC,

były długoletni kierownik fabryk cegieł i dachówek, mogący się wykazać chlubnymi referencjami, poleca się do przeprowadzenia robót przedwstępnych, przy zamierzonej budowie odnośnej fabryki, jak: zbadanie pokładów materiału przez zwiercenie własnym narzędziem, zbadania materiałów co do użytkowania tychże, udzielanie potrzebnych i stosownych rad i wskazówek fachowych. Kto tylko zamierza założyć fabrykę i decyduje się w nią włożyć nawet znaczne kapitały, niech nie żałuje grosza na przedwstępne badania, a oszczędzi nie tylko w kapitałach zakładowych, ale uchroni się od ewentualnego zawodu i rozczarowania. — Wynagrodzenie umiarkowane.

ŁUKASZ KOSZKA 62
w Krośnie, ul. Wisłocza L. 441.

Poszukuję

fachowca z kapitałem

do urządzenia fabryki wyrobów ceramicznych. — Doskonała glina w różnych gatunkach, liczne zabudowania, maszyna parowa, susznia, mieszkanie do dyspozycji, stacja kolei, miasteczko, dwa zakłady kąpielowe w pobliżu.

65

Ostaszewski — Klimkówka.

Przedsiębiorstwo budowy zakładów ceramiczn.

Inż. Stanisława Mastalskiego

41 we Lwowie, ul. św. Mikołaja 17.

Podejmuje się budowy i kompletnego urządze a maszynowego cegieł, fabryk dachówek, gipsu i wapna. Udziela bezpłatnie informacji w sprawie korzystnego użytkowania pokładów gliny, kamienia, piasku i zakładania fabryk ceramicznych.

W razie potrzeby przeprowadza na miejscu badania terenów, dostarcza planów, kosztorysów i obliczeń rentowności zakładów ceramicznych.

Zastępstwo fabryk maszyn cegielnianych.

L. 3674.

Ogłoszenie konkursu!

Gmina miasta Nowego Targu rozpisuje konkurs na posadę kierownika cegielni miejskiej z płacą 150 koron miesięcznie, pomieszkanie, opał, światło i 2% tantiemy z czystego zysku przy produkcji co najmniej 2.000.000 sztuk cegły.

Wymagane następujące warunki:

1. nieprzekroczony 40 rok życia.
  2. świadectwa z odbytych studyów i ukończenia szkoły ceramicznej.
  3. świadectwo z odbytej co najmniej dwuletniej praktyki jako samodzielny kierownik w jednej z większych cegielni w kraju.
  4. prawo obywatelstwa austriackiego i opisanie przebiegu życia.
  5. świadectwo, że kandydat posiada dokładną znajomość prowadzenia ksiąg fabrycznych.
- Podania własnoręcznie napisane z świadectwami, należy wnieść do Urzędu miejskiego w Nowym Targu w terminie do dnia 31 grudnia 1909 r.

Nowy Targ, dnia 26 listopada 1909.

Burmistrz:

R A J S K I.

76

Biuro pośrednictwa pracy „Przeglądu Ceramicznego“.

Jedno miejsce kosztuje 1 koronę.

CERAMIK gruntownie obeznany z fabrykacją cegły i wyrobów ogniotrwałych, szamotowych i dinasowych do najwyższych temperatur przeznaczonych, fabrykacją cegły licowej, czyli frontowej, terrakotowych ornamentów budowlanych, dachówek, kafli berlińskich, i majolikowych, fabrykacją glazur wszelkiego gatunku, budową pieców własnego systemu: pierścieniowych, peryodycznych, mufłowych, przeznaczonych do wypalania powyższych towarów, jak również dokładnie obeznany z samem wypalaniem tychże wyrobów w piecach rusztowych pierścieniowych i gazowych, budową parowych fabryk ceramicznych i wszelkimi urządzeniami fabrycznymi, robotami wiertniczymi etc., mający kilkunastoletnią praktykę w pierwszorzędnym ceramicznym fabrykach zagranicznych i krajowych, z których parę sam budował i na stanowiskach dyrektora fabryki takowemi zarządzał, poszukuje w Królestwie Polskiem, Rosyi lub Austrii miejsca **Dyrektora technicznego** do samodzielnego zarządu fabryką ogniotrwałych lub powyżej wymienionych wyrobów, albo też pokładów kaolinowych i glin plastycznych, ogniotrwałych lub innych, oraz kapitałów do stworzenia nowego ceramicznego interesu. Poszukujący jest Polakiem, włada prócz ojczystego, językami: niemieckim i rosyjskim, może przedstawić kilkanaście świadectw z pierwszorzędnym zagranicznych i krajowych fabryk i powołać się na bardzo poważne referencye. Łaskawe oferty proszę nadsyłać pod „Ceramik K. M.“ do Administracyi Przeglądu Ceramicznego.

58.

FACHOWIEC z długoletnią praktyką jako kierownik fabryk cegieł, dachówek itp. w kraju i zagranicą, obeznany praktycznie i teoretycznie z wszelkimi gałęziami ceramiki budowlanej nawet w najtrudniejszych okolicznościach, jakoteż w wypalaniu dotyczących wyrobów w piecach różnych systemów; znakomity znawca materiałów surowych, posiada praktykę w pierwszorzędnym fabrykach maszyn za granicą, biegły w reperacyach i montowaniu maszyn ceramicznych; doskonały organizator odnośnych zakładów fabrycznych, instruktor robotników; biegły w wszelkich odnośnych rachunkach, jakoteż w korespondencyi polskiej, ruskiej i niemieckiej i w obrocie ze stronami; z bardzo chlubną przeszłością fachową, poszukuje posady jako

60

KIEROWNIK

fabryki cegieł, dachówek, rurek drenarskich i wszelkich wyrobów ceramiki budowlanej, za płacą stałą i na akord, zaraz lub od 1-go stycznia 1910.

Łaskawe zgłoszenia uprasza się pod „Fachowiec 48“ do Administr. Przeglądu ceramicznego.

Cegielnia parowa w Polance Karol ad Krosno
poszukuje

kierownika technicznego.

Zgłoszenie osobiście za poprzednim porozumieniem się listownie.

64

FACHOWIEC z dłuższą praktyką we fabrykacji cegły, dachówki i wapna pragnie zmienić posadę z początkiem sezonu na rok 1910. Wiadomość w Biurze Techniczem J. Lombardo, Kraków ul. Straszewskiego 28. — dla O. S.

67

KIEROWNIK SAMODZIELNY

75 DO WIĘKSZEJ CEGIELNI

w zachodniej Galicyi potrzebny natychmiast. Wymagane fachowe uzdolnienie oraz długoletnia praktyka, jak również znajomość administracyi i rachunkowości. Podania opatrzone odpisami świadectw i referencyi nadsyłać do 20 grudnia br. do Banku Meljoracyjnego we Lwowie ul. Trzeciego Maja 1. 21. Oferty niewzględnione pozostaną bez odpowiedzi.

Szukam posady

zaraz jako kierownik większej fabryki ceramicznej. Jestem energiczny, z wszelkimi maszynami i piecami gruntownie obznajomiony, nawet w trudnych okolicznościach, z dobrym rezultatem pracuję, doskonały instruktor robotników.

Zgłoszenia pod: „Energiczny L. 66“ do Redakcyi.

KIEROWNIK parowej fabryki cegieł, dachówek, dren i wyrobów glinianych, z ukończoną szkołą fachową i praktyką pragnie zmienić posadę.

Wiadomość do Administracyi Przeglądu „dla S. N. 69“.

FACHOWIEC, po długoletniej praktyce we fabrykach ceramicznych w kraju i zagranicą, dokładnie obeznany z wyrobem dachówek, cegieł licowych, ogniotrwałych i dren, jak również z paleniem w piecach różnego systemu, poszukuje posady **KIEROWNIKA** większej fabryki. Może złożyć kaucję. Uprasza się o przesłanie zgłoszeń pod adr.: „Dla I. K. post. rest. Rawa-Ruska“.

72

Majster ceglarski od lat dwudziestu i kilku pracujący w zawodzie ceglarskim, obeznany najdokładniej z fabrykacją wszelkiego rodzaju cegieł, dachówek i dren, oraz dobry **palacz** na piecu kregowym, poszukuje posady na rok 1910. Adres: WALENTY DZIUBA, palacz w Machowie, p. Tarnobrzeg.

77

Rok założenia 1855.

34

A. LACROIX & Cie

W PARYŻU

(172, Avenue Parmentier à Paris)

BARWNE SZKLIWA

emalie tenki, polewy dla porcelany, fajansu, szkliwa przeszroczyste, opalowe, krystaliczne, i nieprzesroczyste.

DOSTAWA DLA WSZYSTKICH FABRYK CERAMICZNYCH.

ZAKŁAD DLA DEKORACJI I ARTYKUŁÓW MALARSKICH.

60 odznaczeń na wystawach światowych.

Nawyższe odznaczenie na wystawie światowej w Londynie w r. 1908.

Dawne roczniki

„Przeglądu ceramicznego“

o ile zapas starczy

po 6 kor.

do nabycia

w Administracji „Przeglądu“

tamże do nabycia
bardzo interesująca
broszura : 39

GLINA

Leski: I WYROBY Z NIEJ,
cena 60 hal.

wraz z przesyłką poczt.

Albert Pillivuyt**WYRÓB PORCELANY**
białej i malowanej.

Specjalność :

porcelana do użycia na ogniu

biała, zielona i brunatna.

FOÉCY (Cher). Francja.**Gazeta** 24**Przemysłowo-Handlowa**

Pismo tygodniowe

Organ Koła**Przemysłowców**

Redakcja i Administracja: Warszawa, Boduena 5. Tel. 6259.
Skrzynka pocztowa 397 Prenumerata: rocznie 12 rb., kw. 3 rb., z przesyłką lub odnosh.

Czasopismo**techniczne**

Dwutygodnik

Organ Tow. Politechnicznego we Lwowie

założony 1883 r., poświęcone sprawom technicznym. Przedpłata roczna 18 kor., 15 marek, 7 rubli

Lwów, 25

ul Zimorowicza.

20

Jakób Bühler**Biuro techniczno-ceglarskie****EMMISHOFEN (Szwajcar.) i KONSTANCA (Niemcy).**

Rok założenia 1860.

Rok założenia 1860.

Budowa cegielni opalanych węglem lub gazem wedle własnych systemów; budowa pieców z sztucznymi suszarniami lub bez nich.

Bühlera krótkie piece nadają się szczególnie do wykonania wyrob. szklonych a także do produkcji masowej cementu i wapna.

Bühlera suszarnie suszą surówkę na mokro sporządzaną z gliny normalnej w 1½ — 4 dniach.

Bühlera wentylatory podnoszą produkcję pieca kręgowego o 50 — 100% przy gwarancji za dobry towar i oszczędność na opale.

Świadczeniami i ułatwieniami w zwiedzaniu fabryk służy w każdej chwili.

Odwiedziny zastępcy na życzenie bezpłatne.

Przyjmuje się gliny do badania.

Zadać prospekta.

Wykonał około 1000 zakładów cegielnianych z kominami.

Bühlera cegielnie z Bühlerowskimi wentylatorami.

Opole (Śląsk) 31. sierpnia 1907.

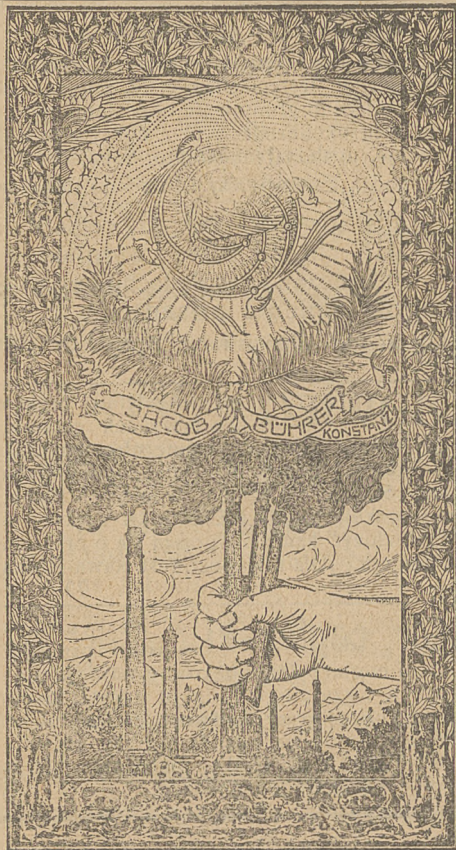
Pan Jakób Bühler w Konstancji

O urządzeniu cegielni donoszę Panu, że działo ono teraz, jak i dotychczas, zupełnie zadowalniająco. — W tym roku wyrabiamy znacznie więcej, niż w poprzednim, co jest nam przy obecnym żywym zapotrzebowaniu bardzo dogodnym. Urządzenie to jest dla nas wielkiej wartości, i w dwóch latach oszczędność na opale je opłaciła —

Z w. p.

G. SCHLEGEL

kierownik ceg. miejskiej.

Marka ochroniona prawnie zastrzeżona.

WODOCIĄGI

dla miast, gmin, folwarków, zakładów kąpielowych, fabryk, ogrodów, gmachów publicznych, domów prywatnych i t. d.

Poszukiwanie i uchwycenie źródeł. — Wiercenie studzien. — Ustawianie pomp. instalacje domowe z klozetami, łazienkami i t. d.

Centralne

Ogrzewanie

wszelkich systemów

i Wentylacje

Łaźnie. — Mechaniczne Pralnie, Suszarnie i t. d.

projektują i wykonują

Inżynier Leonard Nitsch i Spółka,

Kraków, ul. Kolejowa L. 18,

Najlepsze referencye z dotychczas wykonanych robót. 13

Kosztorysy bezpłatnie.

Cegielnia Parowa

spadkobierców ś. p.

Franc. Górniaka w Sibicy,

p. Cieszyn.

Poleca Szan. P. T. Publiczności wyroby własne, jako to: cegłę murową (maszynową i ręczną), cegłę brukową (dlażkówkę), cegłę kanałową, cegłę żłobową, cegłę studzienną, cegłę kominową, dachówkę żłobkowaną (żałcowaną), rurki do osuszania gruntów (drenowania) i t. d. 19

Chemiczna fabryka farb i szkliv, Zakłady Kaolinowe i parowa odmularnia w Nepomyślu (koło Karlsbadu).
Biuro sprzedaży glinki z kopalń blosdorfskich i glin szamotowych.

J. Eliáš, Praga (Karlin)

dostarcza dla fabryk ceramicznych.

45

Szkliva:

Łatwo topliwe szkliva kaflarskie, najmilsze, w różnych odcieniach, bezbarwne szkliva dla kafliv polewanych. Szkliva topione białe, niebieskie, czerwone, zielone, żółte i. t. d. topniejące przy stożku Segera 010-08.

Tlenki, Kobalt, Smalta, Minia i Glejta etc.

Wysyłka
do wszystkich krajów.

Laborat. dla
przemysłu ceramicznego.

Minerały:

Gliny polewowe i wykładowe wypalające się białe, szamota palona i mielona, glina szamotowa, kaolin i ziemia porcelanowa, czeski kwarzec, glina kamionkowa gliny podkładowe chude i tłuste. Polewki i szkliva do każdego materiału.

Dla większych odbiorców
specyalne oferty.

Żądać
próbki i oferty.

KRAJOWE KURSA

dla

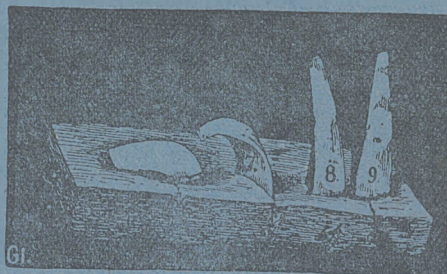
PRZEMYSŁU KIERAMICZNEGO

w Podgórzu

Kształcą personal
pomocniczy dla
wszelkich zakładów
ceramicznych.

Nauka trwa 18 miesięcy;
rozpoczyna się corocznie z dniem 1 paźdz.

5 Nauka bezpłatna.

4a

Stożki

Seger

jedyną i najlepszą kontrolę dobrego i taniego wypalania wszelkich wyrobów z gliny, dostarcza

J. Lombardo chem. tech. Kraków, Straszewskiego 28.

Arnold Werner

we
Lwowie

ul. Cicha I. I.
plac Dą-
browskiego
I. 5.

poleca

najtrwalsze

piece kaflowe

wyrabiane

li tylko z materiału ogniotrwałego.

Katalogi na żądanie darmo i opłatnie.

PATENTY na wynalazki

wyjednywa

Inżynier Stan. Dzbański

przysięgły Rzecznik patentowy 21

Wiedeń VII. Lindengasse 2 w pobliżu c. k. urzędu patentowego).